

*ОЛЕЙНИК В.В., аспірант
факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Сприяння розвитку співробітництва в сфері управління транскордонними природними ресурсами є довгостроковим і ресурсоємним процесом. Кошти мають бути мобілізовані для довгострокових процесів, таких, як створення спільних структур та інституцій, створення потенціалу, довіри та консенсусу. Сталого фінансового механізму природокористування вимагають також програми спільного управління транскордонними природними ресурсами та розвитку інфраструктури.

В сфері управління транскордонними природними ресурсами зазвичай використовується змішаний механізм фінансування, який потребує сильної політичної підтримки, належного управління та відповідних інституційних структур. Таким чином, фінансовий механізм природокористування в умовах транскордонного співробітництва включає в себе:

- фінансування за рахунок державних коштів країн-членів;
- державно-приватне партнерство;
- постійно поновлювані фонди для залучення приватних інвесторів у проекти з позитивними транскордонними наслідками;
- траст-фонди для здійснення програми у віданні транскордонною чи міжнародною установою [1].

Траст-фонди. Транскордонні інституції можуть запровадити траст-фонди, з метою забезпечення послідовності програм спільного управління природними ресурсами. Такі фонди можуть дати стабільність і згладити коливання фінансування, що виникають, коли організації залежать від щорічних ресурсів, що виділяються донорами або державами.

Постійно поновлювані фонди для залучення приватних інвесторів. На сьогоднішній день існує лише обмежена участь приватного сектора в управлінні транскордонними природними ресурсами. Постійно поновлювані фонди можна створити на транскордонному рівні, з метою стимулювання інвестицій з позитивними транскордонними зовнішніми ефектами, такими як

очищення води, методи збереження та уникнення забруднення, за допомогою грантів, технічної допомоги і кредитів місцевим приватним секторам. Кошти можуть надходити з різних джерел, включаючи штрафи за забруднення, вартість ліцензій і плату за воду, за рахунок додаткового фінансування від банківських кредитів.

Державно-приватне партнерство. Оскільки коштів постійно поновлюваного фонду може виявитися недостатньо для інвестицій, які мають великі безповоротні витрати, існують можливості для приватних інвестицій у проекти в сфері управління транскордонними природними ресурсами. Однак, неминучим є високий політичний ризик, пов'язаний з цим типом транскордонних інвестицій. Державно-приватне партнерство на транскордонному рівні може допомогти звести до мінімуму такий ризик, оскільки таке партнерство може бути доповнене страхуванням політичних ризиків та інвестиційних гарантій. Страхування від політичних ризиків охоплює питання втрати інвестицій через обмеження на репатріацію прибутку з країни, експропріації та націоналізації, порушення умов контракту, війни, цивільних заворушень тощо.

Фінансування за рахунок державних коштів країн-членів. Фінансування за рахунок державних коштів країн-членів вимагає від країн здійснювати фінансування заходів за межами своїх національних територій. В даний час державні інвестиції у транскордонні природні ресурси майже без винятку здійснюється на національній основі. Тим не менш, в деяких річкових басейнах (у наприклад, між Нідерландами та Бельгією), є приклади такого фінансування контролю за якістю води та поліпшення навігації [2].

Таким чином, фінансування управління транскордонними природними ресурсами значно варіюється по всьому світу, використовуючи суміш з інструментів фінансування та механізмів: з національних бюджетів і проектів із зовнішнім фінансуванням до стратегічних програмам та фондів або державно-приватного партнерства.

Список використаних джерел:

1. Promoting Water Cooperation Financing. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.un.org/waterforlifedecade/water_cooperation_2013/pdf/info_brief_financing.pdf.

2. Financing Transboundary Water Management. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.odi.org.uk/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/1622.pdf>.